

ISIRI

15063

1st. Edition

جمهوری اسلامی ایران
Islamic Republic of Iran

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

Institute of Standards and Industrial Research of Iran

استاندارد ملی ایران

۱۵۰۶۳

چاپ اول

مداخلات پرستاری –
به کارگیری گرمای خشک / کیسه آب گرم-
آیین کار

**Nursing interventions –
Application dry heat /
hot water bag –
Code of practice**

ICS : 11.020

به نام خدا

آشنایی با مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ تنها مرجع رسمی کشور است که وظیفه تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) ایران را به عهده دارد.

تدوین استاندارد در حوزه های مختلف در کمیسیون های فنی مرکب از کارشناسان مؤسسه* صاحب نظران مراکز و مؤسسات علمی، پژوهشی، تولیدی و اقتصادی آگاه و مرتبط انجام می شود و کوششی همگام با مصالح ملی و با توجه به شرایط تولیدی، فناوری و تجاری است که از مشارکت آگاهانه و منصفانه صاحبان حق و نفع، شامل تولیدکنندگان، مصرف کنندگان، صادرکنندگان و وارد کنندگان، مراکز علمی و تخصصی، نهادها، سازمان های دولتی و غیر دولتی حاصل می شود. پیش نویس استانداردهای ملی ایران برای نظرخواهی به مراجع ذی نفع و اعضای کمیسیون های فنی مربوط ارسال می شود و پس از دریافت نظرها و پیشنهادهای در کمیته ملی مرتبط با آن رشته طرح و در صورت تصویب به عنوان استاندارد ملی (رسمی) ایران چاپ و منتشر می شود.

پیش نویس استانداردهایی که مؤسسات و سازمان های علاقه مند و ذیصلاح نیز با رعایت ضوابط تعیین شده تهیه می کنند در کمیته ملی طرح و بررسی و در صورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی ایران چاپ و منتشر می شود. بدین ترتیب، استانداردهایی ملی تلقی می شود که بر اساس مفاد نوشته شده در استاندارد ملی ایران شماره ۵ تدوین و در کمیته ملی استاندارد مربوط که مؤسسه استاندارد تشکیل می دهد به تصویب رسیده باشد.

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران از اعضای اصلی سازمان بین المللی استاندارد (ISO)^۱ کمیسیون بین المللی الکتروتکنیک (IEC)^۲ و سازمان بین المللی اندازه شناسی قانونی (OIML)^۳ است و به عنوان تنها رابط^۴ کمیسیون کدکس غذایی (CAC)^۵ در کشور فعالیت می کند. در تدوین استانداردهای ملی ایران ضمن توجه به شرایط کلی و نیازمندی های خاص کشور، از آخرین پیشرفتهای علمی، فنی و صنعتی جهان و استانداردهای بین المللی بهره گیری می شود.

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران می تواند با رعایت موازین پیش بینی شده در قانون، برای حمایت از مصرف کنندگان، حفظ سلامت و ایمنی فردی و عمومی، حصول اطمینان از کیفیت محصولات و ملاحظات زیست محیطی و اقتصادی، اجرای بعضی از استانداردهای ملی ایران را برای محصولات تولیدی داخل کشور و / یا اقلام وارداتی، با تصویب شورای عالی استاندارد، اجباری نماید. مؤسسه می تواند به منظور حفظ بازارهای بین المللی برای محصولات کشور، اجرای استاندارد کالاهای صادراتی و درجه بندی آن را اجباری نماید. همچنین برای اطمینان بخشیدن به استفاده کنندگان از خدمات سازمانها و مؤسسات فعال در زمینه مشاوره، آموزش، بازرسی، ممیزی و صدور گواهی سیستم های مدیریت کیفیت و مدیریت زیست محیطی، آزمایشگاه ها و مراکز کالیبراسیون (واسنجی) وسایل سنجش، مؤسسه استاندارد این گونه سازمان ها و مؤسسات را بر اساس ضوابط نظام تأیید صلاحیت ایران ارزیابی می کند و در صورت احراز شرایط لازم، گواهینامه تأیید صلاحیت به آن ها اعطا و بر عملکرد آنها نظارت می کند. ترویج دستگاه بین المللی یکاها، کالیبراسیون (واسنجی) وسایل سنجش، تعیین عیار فلزات گرانبها و انجام تحقیقات کاربردی برای ارتقای سطح استانداردهای ملی ایران از دیگر وظایف این مؤسسه است.

* مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

- 1- International organization for Standardization
- 2 - International Electro technical Commission
- 3- International Organization for Legal Metrology (Organization International de Metrology Legal)
- 4 - Contact point
- 5 - Codex Alimentarius Commission

کمیسیون فنی تدوین استاندارد

« مداخلات پرستاری - به کارگیری گرمای خشک / کیسه آب گرم - آئین کار »

رئیس:

سمت و / یا نمایندگی
رئیس کل سازمان نظام پرستاری کشور

میرزابیگی ، غضنفر
(کارشناس ارشد کارافرینی)

دبیر:

هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران
معاون فنی سازمان نظام پرستاری کشور

سالمی ، صدیقه
(کارشناس ارشد آموزش پرستاری)

اعضاء: (اسامی به ترتیب حروف الفبا)

عضو هیات مدیره نظام پرستاری تهران

ایرانی ، طاهره السادات
(کارشناس ارشد پرستاری)

کارشناس معاونت فنی سازمان نظام پرستاری کشور

پروین، لیلی
(کارشناس ارشد پرستاری داخلی - جراحی)

هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران

جعفر جلال ، عزت
(کارشناس ارشد پرستاری)

هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران

جولائی ، سودابه
(دکترای پرستاری)

کارشناس معاونت فنی سازمان نظام پرستاری کشور

رضوی ، مریم
(کارشناس پرستاری)

مدیر پرستاری بیمارستان ولیعصر

درویش ، مجید
(کارشناس پرستاری)

مسئول آموزش پرستاری اداره کل درمان مستقیم
سازمان تامین اجتماعی

شریف زاده ، سعیده
(کارشناس ارشد پرستاری)

کارشناس معاونت فنی سازمان نظام پرستاری کشور

مصطفوی ، اشرف
(کارشناس ارشد پرستاری)

پیش گفتار

استاندارد " مداخلات پرستاری - به کارگیری گرمای خشک / کیسه آب گرم - آئین کار " که پیش نویس آن در کمیسیون های مربوط به موجب بند ۵ ماده ۳ قانون سازمان نظام پرستاری مصوب ۸۱/۹/۱۱ مجلس شورای اسلامی توسط سازمان نظام پرستاری تهیه و تدوین شده و در سی و پنجمین اجلاس کمیته ملی استاندارد خدمات مورخ ۸۹/۱۰/۲۲ مورد تصویب قرار گرفته است، اینک به استناد بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱، به عنوان استاندارد ملی ایران منتشر می شود.

برای حفظ همگامی و هماهنگی با تحولات و پیشرفت های ملی و جهانی در زمینه صنایع، علوم و خدمات، استانداردهای ملی ایران در مواقع لزوم تجدید نظر خواهد شد و هر پیشنهادی که برای اصلاح و تکمیل این استانداردها ارائه شود، هنگام تجدید نظر در کمیسیون فنی مربوط مورد توجه قرار خواهد گرفت. بنابراین، باید همواره از آخرین تجدیدنظر استانداردهای ملی استفاده کرد.

منابع و مآخذی که برای تهیه این استاندارد مورد استفاده قرار گرفته به شرح زیر است:

- بلک و هوکس. پرستاری داخلی و جراحی. ترجمه اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی ۱۳۸۵. تهران
جامعه نگر، سالمی.

- سازمان نظام پرستاری. استاندارد های خدمات پرستاری. تهران. ۱۳۸۵.

- Smeltzer, Suzanne C. Hinkle, Janice L. Brunner and Suddarth Textbook of Medical –Surgical Nursing .11th Edition, Philadelphia: Lippincott Co., 2010

- Judith Schilling. Nursing Procedures. Fifth Edition. 2009

- Karen, Holland. Mini Encyclopaedia of nursing. 2005

مداخلات پرستاری - به کارگیری گرمای خشک / کیسه آب گرم - آیین کار

۱ هدف و دامنه کاربرد

هدف از تدوین این استاندارد، شناسایی و اجرای اصول کلی مداخلات پرستاری در به کارگیری گرمای خشک (کیسه آب گرم) به منظور گرم کردن بخشی از بدن، برقراری راحتی، آرامش و خواب افزایش گردش خون و تسریع بهبودی، کاهش درد عضلانی و نمایش طرح گام به گام این خدمت جهت بهبود کیفیت کار، پیشگیری از خطاهای احتمالی و همچنین امکان اجرای یکسان خدمات می باشد.

این استاندارد برای موارد زیر کاربرد دارد:

الف - در کلیه بخش های اورژانس، عمومی و تخصصی در صورت نیاز به این خدمت برای ارائه مراقبت های پرستاری یکسان و روشن.

ب - در مراجع قضائی به منظور سندی قیاسی برای بررسی کیفیت اقدامات انجام شده.

۲ مراجع الزامی

مدارک الزامی زیر حاوی مقرراتی است که در متن این استاندارد ملی ایران به آنها ارجاع داده شده است. بدین ترتیب آن مقررات جزئی از این استاندارد محسوب می شود.

در صورتی که به مدرکی با ذکر تاریخ انتشار ارجاع داده شده باشد، اصلاحیه ها و تجدید نظرهای بعدی آن مورد نظر این استاندارد ملی ایران نیست. در مورد مدارکی که بدون ذکر تاریخ انتشار به آنها ارجاع داده شده است، همواره آخرین تجدید نظر و اصلاحیه های بعدی آن مورد نظر است.

استفاده از مرجع زیر برای کاربرد استاندارد الزامی است:

۱-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۰۹، مداخلات پرستاری - شستن دست ها - آیین کار

۳ اصطلاحات و تعاریف

در این استاندارد، اصطلاحات و تعاریف زیر به کار می رود:

۱-۳

پرستار

فردی که موفق به کسب دانشنامه کارشناسی در رشته پرستاری گردیده است.

۲-۳

بهبیار

فردی دارای دیپلم بهیاری که تحت نظارت کلی در یک واحد بهداشتی و درمانی در فعالیت های پرستاری همکاری داشته و همچنین ممکن است در زایمان های طبیعی زنان باردار کمک نموده و از مادران و نوزادان مراقبت نمایند.

۳-۳

کمک پرستار

فردی دیپلمه که طی یک دوره آموزشی مرتبط ، آموزش های لازم در زمینه انجام اموری از قبیل اجرای دستورات بهداشتی و درمانی و کمک به پرستاران و بهیاران را فرا گرفته و تحت نظارت کلی این خدمات را در بیمارستان جهت مددجویان / بیماران ارائه می دهد .

۴-۳

مددجو / بیمار

شخصی که برای دریافت خدمات درمانی به یکی از مراکز بهداشتی / درمانی مراجعه می کند .

۵-۳

کیسه آب گرم

کیسه پلاستیکی با در فلزی که به عنوان مخزن نگه دارنده آب گرم مورد استفاده قرار می گیرد.

۶-۳

دماسنج آب

منظور دماسنج مخصوصی است که برای اندازه گیری درجه حرارت آب کاربرد دارد .

۷-۳

نشت آب

منظور همان خروج مایع از یک فضای بسته مانند کیسه آب گرم می باشد که ممکن است در اثر سوراخ بودن کیسه یا نا مناسب بستن درپوش کیسه ایجاد شود.

۴ اهداف مداخله ای

۱-۴ گرم کردن بخشی از بدن .

۲-۴ برقراری راحتی ، آرامش و خواب .

۳-۴ افزایش گردش خون و تسریع بهبودی .

۴-۴ کاهش درد عضلانی .

۵ حداقل وسایل مورد نیاز

۱-۵ کیسه آب گرم .

۲-۵ رویه مخصوص کیسه آب گرم .

۳-۵ ظرف محتوی آب گرم .

۴-۵ دماسنج آب .

۵-۵ پارچه‌ای جهت خشک کردن کیسه آب گرم .

۶-۵ باند .

۷-۵ دستکش یکبار مصرف .

۶ روش انجام کار

۱-۶ بررسی دستور پزشک معالج .

۲-۶ شستشوی دست مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۰۹.

۳-۶ کنترل هویت مددجو / بیمار .

۴-۶ ارائه توضیحات لازم در مورد نحوه انجام فرایند کار به مددجو / بیمار .

۵-۶ حصول اطمینان از مناسب بودن درجه حرارت اتاق مددجو / بیمار .

۶-۶ فراهم کردن خلوت مناسب برای مددجو / بیمار .

هشدار - بهتر است درجه حرارت ، نبض و تنفس مددجو / بیمار به منظور مقیاسی برای ارزیابی بعدی کنترل شود..

۷-۶ بررسی محل مورد معالجه از نظر عدم وجود زخم ، قرمزی ، خراشیدگی و نظایر آن .

۸-۶ آماده کردن کیسه آب گرم مطابق دستورات زیر در اتاق درمان .

۱-۸-۶ کنترل قبل از پر کردن کیسه آب گرم از نظر محکم بودن و عدم نشت آب .

۲-۸-۶ اندازه گرفتن درجه حرارت آب با دماسنج مخصوص آب .

۳-۸-۶ اندازه گرفتن درجه حرارت آب با قرار دادن روی قسمت داخلی ساعد پرستار در صورتی که دماسنج مخصوص آب وجود ندارد .

هشدار - کیسه آب گرم باید نسبتا داغ باشد ولی بدن را نسوزاند . حرارت آب برای یک فرد بالغ طبیعی نباید بیشتر از ۵۲ درجه سلسیوس باشد . معمولا این درجه بین ۴۶/۱ تا ۵۱/۷ می باشد . برای اطفال زیر دو سال ، سالمندان ، افراد فلج و بیمارانی که دچار اختلالات عروقی هستند ، حرارت آب نباید از ۴۰/۶ تا ۴۶/۱ درجه سلسیوس بیشتر باشد .

۴-۸-۶ پر کردن کیسه آب گرم نصف تا دو سوم حجم از آب گرم .

۵-۸-۶ برای خارج کردن هوای درون کیسه با یک دست دهانه کیسه را روی سطح صافی، مخالف بدن قرارداده به آهستگی پایین آورده و با دست دیگر به آرامی روی بدنه کیسه فشار وارد می شود به طوری که آب به طرف دهانه کیسه بیاید و هوای آن خارج شود . سپس در کیسه بسته شود . این کار به منظور خارج کردن هوا برای داشتن انعطاف و کاهش اتلاف حرارت می شود .

۶-۸-۶ وارونه کردن کیسه تا حصول اطمینان از این که در کیسه خوب بسته شده است.

۶-۸-۷ خشک کردن کیسه و قرار دادن در پوشش پارچه ای .

۶-۹ کنار زدن پوشش های محل مورد نظر و قرار دادن کیسه در محل دستور داده شده ، دقت شود که دهانه کیسه آب گرم حتی المقدور دوراز بدن مددجو / بیمار باشد .

هشدار - کنترل موضع در مددجو / بیمار در فواصل متعدد جهت بررسی شکایات مددجو / بیمار از نظر افزایش تورم ، قرمزی بیش از حد موضع ، درد ، سوزش ، واکنش پوستی و نظایر آن باید صورت گیرد . در صورت بروز این مشکلات کیسه آب گرم برداشته و به معالج اطلاع داده شود .

۶-۱۰ ثابت کردن کیسه در محل مورد نظر با استفاده از باند یا چسب ضد حساسیت .

۶-۱۱ کنترل نبض ، تنفس و دمای بدن ۱۵ دقیقه بعد از گذاشتن کیسه .

۶-۱۲ برداشتن کیسه آب گرم از محل پس از (۲۰ - ۳۰) دقیقه یا طبق دستور پزشک .

هشدار - گذاشتن کیسه آب گرم بیش تر از ۳۰ دقیقه باعث ایجاد انقباض عروقی می شود.

۶-۱۳ خشک کردن و پوشانیدن موضع .

۶-۱۴ برگردانیدن وسایل به محل مربوطه با حفظ نکات بهداشتی .

۶-۱۵ ثبت اطلاعات و یافته ها شامل :

الف - نکات مورد بررسی .

ب - هدف از انجام کار ، زمان ، تاریخ ، روش ، دفعات انجام کار ، محل مورد معالجه .

پ - ثبت دما و نبض و تنفس و وضعیت پوست بیمار / مددجو قبل در طی درمان و بعد از درمان .

ث - تحمل بیمار نسبت به درمان و سایر موارد .

۷ شرایط انجام کار

۷-۱ دقت و صحت در انجام کار .

۷-۲ حفظ حریم و حرمت مددجو / بیمار .

۷-۳ ارائه توضیحات لازم به مددجو / بیمار .

۷-۴ رعایت نکات ایمنی .

۸ شرایط ارائه دهنده خدمت

این فرایند کار توسط پرستار ، بهیار و کمک پرستار و در کلیه بخش ها در صورت نیاز برای مددجو / بیمار انجام می گیرد .

پیوست الف

(الزامی)

حقوق مددجو / بیمار

الف-۱ مددجو / بیمار حق دارد در اسرع وقت درمان و مراقبت مطلوب ، مؤثر و همراه با احترام کامل را بدون توجه به عوامل نژادی فرهنگی و مذهبی از گروه درمان انتظار داشته باشد .

الف-۲ مددجو / بیمار حق دارد محل بستری ، پزشک ، پرستار و سایر اعضای گروه معالج را در صورت تمایل بشناسد .

الف-۳ مددجو / بیمار حق دارد در خصوص مراحل تشخیص ، درمان و سیر پیشرفت بیماری خود اطلاعات ضروری را شخصاً و یا در صورت تمایل از طریق یکی از وابستگان از پزشک معالج درخواست نماید به طوری که در فوریت‌های پزشکی این امر نباید منجر به تأخیر در ادامه درمان یا تهدید جانی مددجو / بیمار گردد .

الف-۴ مددجو / بیمار حق دارد قبل از معاینات و اجرای درمان اطلاعات ضروری در خصوص عوارض احتمالی و یا کاربرد سایر روش‌ها را در حد درک خود از پزشک معالج دریافت و در انتخاب شیوه نهایی درمان مشارکت نماید .

الف-۵ مددجو / بیمار حق دارد در صورت تمایل شخصی و عدم تهدید سلامتی آحاد جامعه طبق موازین قانونی رضایت شخصی خود از خاتمه درمان را اعلام و یا به دیگر مراکز درمانی مراجعه نماید .

الف-۶ مددجو / بیمار حق دارد جهت حفظ حریم شخصی خود از محرمانه ماندن محتوای پرونده پزشکی ، نتایج معاینات و مشاوره‌های بالینی جز در مواردی که براساس وظایف قانونی از گروه معالج استعلام صورت می‌گیرد اطمینان حاصل نماید .

الف-۷ مددجو / بیمار حق دارد از رازداری پزشک و دیگر اعضای تیم معالج برخوردار باشد لذا حضور بالینی افرادی که مستقیماً در روند درمان شرکت ندارند موقوف به کسب اجازه مددجو / بیمار خواهد بود .

الف-۸ مددجو / بیمار حق دارد از دسترسی به پزشک معالج و دیگر اعضای اصلی گروه معالج در طول مدت بستری ، انتقال و پس از ترخیص اطمینان حاصل نماید .

الف-۹ مددجو / بیمار حق دارد با کسب اطلاع کامل از نوع فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی بیمارستان که بر روند سلامتی و درمان او مؤثرند تمایل و رضایت شخصی خود به مشارکت درمانی را اعلام و یا در مراحل مختلف پژوهش از ادامه همکاری خودداری نماید .

الف-۱۰ مددجو / بیمار حق دارد در صورت ضرورت اعزام و ادامه درمان در سایر مراکز درمانی ، قبلاً از مهارت گروه معالج ، میزان تعرفه‌ها و پوشش بیمه‌های خدمات در مرکز درمانی مقصد مطلع گردد .